

DOI: 10.33270/05257004.24
УДК 343.322

ЛІГУН Андрій*

аспірант кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2775-7322>

Об'єктивні ознаки колабораційної діяльності

Анотація. Визначено об'єктивні ознаки колабораційної діяльності. Констатовано, що найбільш дискусійною в контексті формулювання елементів складу кримінального правопорушення є проблематика визначення об'єкта кримінально протиправних діянь, що обумовлено відсутністю законодавчої дефініції об'єкта кримінального правопорушення в нормах чинного Кримінального кодексу України, що сприяє поширенню доктринальних теорій об'єкта правопорушення в науці кримінального права. З огляду на те що саме об'єкт кримінального правопорушення надає можливість визначити соціально-політичну сутність протиправних діянь, установити суспільно небезпечні наслідки, правильно кваліфікувати й розмежувати одне діяння від іншого, окреслена проблема є недопустимою і потребує належного наукового й законодавчого вирішення. Метою роботи визначено комплексний аналіз сутності та змісту об'єктивних ознак колабораційної діяльності й формулювання напрямів удосконалення норм чинного Кримінального кодексу України в контексті цієї проблематики. Для досягнення мети було використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що забезпечило всебічність та обґрунтованість отриманих результатів. Зокрема, формально-юридичний метод застосовано для аналізу законодавчої конструкції ст. 111 Кримінального кодексу України «Колабораційна діяльність» і визначення об'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. За допомогою системного методу схарактеризовано місце колабораційної діяльності в Особливій частині Кримінального кодексу України. Метод порівняння дав змогу зіставити чинні норми Кримінального кодексу України з положеннями судової практики й досягненнями науки кримінального права щодо виявлення можливих відмінностей у тлумаченні й застосуванні об'єктивних ознак колабораційної діяльності. З'ясовано сутність родового й безпосередніх об'єктів колабораційної діяльності. Акцентовано на безпідставності виокремлення видового об'єкта такого правопорушення з огляду на те, що колабораційна діяльність створює загрозу чи завдає шкоди як внутрішній, так і зовнішній безпеці держави. Схарактеризовано об'єктивну сторону кримінального правопорушення, передбаченого ст. 111-1 Кримінального кодексу України, яка охоплює декілька суспільно небезпечних діянь; наслідки, що настали після їх вчинення; причинний зв'язок між діянням і наслідками; обстановку й місце вчинення кримінального правопорушення.

Ключові слова: основи національної безпеки; безпека держави; колабораційна діяльність; об'єкт кримінального правопорушення; об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Історія статті:

Отримано: 28.08.2025
Переглянуто: 26.09.2025
Прийнято: 24.10.2025

Рекомендоване посилання:

Лігун А. Об'єктивні ознаки колабораційної діяльності. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 4 (70). С. 224–232. DOI: 10.33270/05257004.24

*Відповідальний автор

Вступ

Для правильної кваліфікації будь-якого кримінального правопорушення важливим є визначення елементів його складу. Це правило поширюється на всі кримінально карані діяння, передбачені положеннями Кримінального кодексу України (далі – КК), зокрема й на колабораційну діяльність. Після криміналізації діянь, що становлять колабораційну діяльність, наукові пошуки дослідників переважно спрямовувалися на з'ясування особливостей об'єктивної та суб'єктивної сторін діяння, а також його суб'єкта. Натомість об'єкт і деякі ознаки об'єктивної сторони знаходилися поза увагою вчених.

Результати наукових досліджень засвідчують, що проблема визначення об'єкта кримінального правопорушення є однією з найбільш дискусійних порівняно з тлумаченням сутності інших елементів складу будь-якого кримінального правопорушення (Orlovskiy, 2022). Це зумовлено відсутністю законодавчого закріплення поняття об'єкта кримінального правопорушення в нормах КК, що спричиняє появу багатьох наукових теорій щодо об'єкта правопорушення (Тананакін, 2024). Значення й роль об'єкта в кримінально-правовій доктрині є дуже важливими, адже саме він надає можливість визначити соціально-політичну сутність кримінального правопорушення, встановити суспільно небезпечні наслідки, сприяє правильній кваліфікації діяння й відмежуванню одного діяння від суміжних складів правопорушень (Balabanova, & Hazdaika-Vasylyshyn, 2024).

Законодавець зазначає, що колабораціонізм як явище є безпосередньою загрозою національній безпеці України та державному суверенітету, територіальній цілісності, конституційному ладу й іншим національним інтересам України (Yasnyska, 2023), визначаючи в такий спосіб родовий об'єкт правопорушення й закріплюючи його в Розділі I Особливої частини КК «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України».

У більшості наукових статей, присвячених дослідженню особливостей кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність, про об'єкт складу кримінального правопорушення згадано побіжно, без з'ясування його змісту. Детальний аналіз основного безпосереднього й додаткового об'єкта колабораційної діяльності здійснено в науково-практичному коментарі новел кримінального законодавства, прийнятих під час воєнного стану (Vozniuk et al., 2022). Водночас не проведено дослідження, у якому б розглядали повну структуру об'єкта колабораційної діяльності. З огляду на це, вважаємо, що з'ясування сутності об'єкта такого кримінального правопорушення потребує уточнення з урахуванням окремих дискусійних аспектів обраної проблематики.

Метою статті є комплексний аналіз сутності та змісту об'єктивних ознак колабораційної діяльності й визначення напрямів удосконалення

норм КК із цього питання. Завдання дослідження полягає у виявленні невідповідностей зазначеної термінології, формулюванні науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення рівня законодавчого визначення відповідних кримінально-правових норм, окресленні шляхів усунення виявлених прогалин. Отримані результати сприятимуть напрацюванню пропозицій щодо практичного їх застосування (Tumanians et al., 2023).

Матеріали та методи

Проблемні питання визначення та кваліфікації колабораційної діяльності досліджено в працях таких науковців, як Н. О. Антонюк (2023), М. С. Бондаренко (2022), Ю. В. Василенко (2022), З. А. Загінєй-Заболотенко (2023), О. О. Кравчук (2022), О. О. Маслова (2022), Р. О. Мовчан (2022), Є. О. Письменський (2020), О. В. Тананакін (2024), В. І. Яковюк (2023), Т. Ю. Ясницька (2023).

Методи дослідження обрано відповідно до мети та предмета. Використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що сприяло забезпеченню всебічності й обґрунтованості отриманих результатів. Зокрема, за допомогою формально-юридичного методу проведено аналіз об'єктивних ознак колабораційної діяльності, розглянуто законодавчу конструкцію аналізованого складу кримінального правопорушення. Застосування системного методу дало змогу здійснити аналіз місця колабораційної діяльності в Особливій частині КК. Метод порівняння використано для зіставлення чинних норм КК із положеннями судової практики задля виявлення можливих відмінностей у тлумаченні й застосуванні понять, що належать до об'єктивних ознак колабораційної діяльності.

Результати й обговорення

Унаслідок визначення родового об'єкта встановлюється розділ Особливої частини КК, що містить конкретний склад правопорушення, наявність або відсутність якого потрібно буде виявити під час кваліфікації вчиненого особою діяння. Значення родового об'єкта полягає в тому, що він надає можливість диференціації, класифікації та структуризації кримінальних правопорушень у кримінальному законодавстві (Fris, 2017).

Родовим об'єктом діянь, відповідальність за вчинення яких передбачено в Розділі I Особливої частини КК, є суспільні відносини, пов'язані з охороною основ національної безпеки (Sobieshchanska, 2024). З огляду на те що правопорушення, передбачене ст. 111-1 КК «Колабораційна діяльність», належить до Розділу I Особливої частини КК «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України», його родовим об'єктом слід визначити охоронюваний чинним кримінальним законо-

давством порядок суспільних відносин у сфері забезпечення як внутрішньої, так і зовнішньої національної безпеки України.

Наступним складником є видовий об'єкт, що охоплює групу суспільних відносин, яка є меншою ніж та, що стосується родового об'єкта, проте водночас є більшою ніж та, на яку посягають під час вчинення конкретного діяння. За видовим об'єктом визначають необхідну складову в загальній назві відповідної назви розділу Особливої частини КК, яку використовують для систематизації суспільних відносин усередині кожного розділу Особливої частини КК (Yasnyska, 2023). Видовий об'єкт може умовно розглядатися як відносно самостійний вид суспільних відносин, але такий, що є структурним елементом ширших за обсягом суспільних відносин (родового об'єкта) (Shyian, 2017). Хоча обґрунтовані позиції засвідчують те, що виокремлення родового об'єкта щодо кримінального правопорушення, передбаченого ст. 111-1 КК, є недоцільним, оскільки це не має ніякого теоретичного й практичного значення (Tananakin, 2024). Якщо ж видовий об'єкт повністю збігається з безпосереднім, то в його виокремленні взагалі немає сенсу (Rubashchenko, 2013). Повністю підтримуємо думку, що здійснювати видовий поділ об'єктів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України недоцільно.

Деякі дослідники ототожнюють безпосередній об'єкт колабораційної діяльності з родовим і вважають, що об'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст. 111-1 КК, є основи національної безпеки України (Kravchuk, & Bondarenko, 2022; Lysko, & Litvinchuk, 2023; Honcharenko, 2022; Symonenko, 2022). Інші зазначають, що таким є національна безпека України як стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу й інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз (Vasylenko, 2022); основи національної безпеки України як соціальна цінність (Yemeljanov, & Yelaiev, 2023); державний суверенітет, територіальна цілісність, обороноздатність, національна (економічна, інформаційна) безпека, внутрішній і зовнішній суверенітет (Lykhova, & Sysoieva, 2022); зовнішня безпека, суверенітет, територіальна цілісність, недоторканність, обороноздатність, а також державна, економічна й інформаційна безпека (Sobieshchanska, 2024). На думку О. В. Тананакіна (2024), указані дефініції є занадто широкими й не містять чіткої вказівки на ті сфери національної безпеки України, порядок відносин в яких знаходиться під прямою загрозою під час вчинення колабораційної діяльності.

Інші, більш конкретизовані визначення об'єкта колабораційної діяльності передбачають, що безпосереднім об'єктом аналізованого правопорушення є: державна й воєнна сфери

національної безпеки як об'єкти, які Україна бере під кримінально-правову охорону на рівні з іншими складниками її національної безпеки (Pysmenskyi, 2020; Vozniuk et al., 2022); державна сфера національної безпеки як ті суспільні відносини, що спрямовані на захист державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу й інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру, а також воєнна сфера національної безпеки як суспільні відносини в галузі захисту державного суверенітету, територіальної цілісності й демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз (Kravchuk et al., 2022); національна безпека України у сфері державної безпеки, інформаційній, економічній, науково-технологічній і воєнній сферах (Berdnik, & Holovko, 2022; Vozniuk, 2015; Yasnyska, 2023); порядок суспільних відносин у сфері забезпечення державного суверенітету, обороноздатності й національної безпеки України в державній, політичній, економічній, інформаційній і військовій сферах (Tananakin, 2024).

Додатковий об'єкт кримінального правопорушення – це суспільні відносини, на які завжди посягає певне діяння, заподіюючи їм шкоди або створюючи загрозу її заподіяння поряд із безпосереднім основним об'єктом, і який в інших випадках може бути самостійним основним безпосереднім об'єктом правопорушення (Vozniuk, 2015). Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом слід визнавати життя особи або право власності (ч. 8 ст. 111-1 КК) (Vasylenko, 2022).

Щодо обов'язкового додаткового об'єкта аналізованого кримінального правопорушення, зауважимо, що його сутність не лише прямо зазначена в самій нормі, а й логічно впливає з її змісту (як життя особи або право власності в ч. 8 ст. 111-1 КК (Vasylenko, 2022)). Тому з огляду на зміст кримінально караних діянь, що формують об'єктивну сторону колабораційної діяльності, можна виокремити кілька обов'язкових додаткових об'єктів у їх межах, а саме:

- порядок суспільних відносин у сфері забезпечення діяльності органів державної влади (ч. 2, 5, 7 ст. 111-1 КК);

- порядок суспільних відносин у сфері господарської діяльності (ч. 4 ст. 111-1 КК);

- порядок суспільних відносин щодо забезпечення виборчого законодавства й референдуму (ч. 6 ст. 111-1 КК);

- порядок суспільних відносин у сфері забезпечення нормального морального, інтелектуального розвитку та соціалізації неповнолітніх (ч. 3 ст. 111-1 КК);

- порядок суспільних відносин у сфері захисту життя та здоров'я людини й відносин власності (ч. 8 ст. 111-1 КК) (Tananakin, 2024).

Додатковими факультативними об'єктами колабораційної діяльності може визнаватися невичерпне коло суспільних відносин, що прямо залежить від конкретно вчиненого діяння (наприклад, нормальний соціальний розвиток неповнолітніх у ч. 3 ст. 111-1 КК) (Yasnyska, 2023).

Частини ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» побудовані за градацією ступеня тяжкості суспільно небезпечного діяння: починаючи від кримінальних проступків (ч. 1, ч. 2 ст. 111-1 КК) і завершуючи особливо тяжким злочином (із ч. 3 до ч. 8 ст. 111-1 КК передбачено нетяжкі, тяжкі й особливо тяжкі злочини).

Конструктивно ст. 111-1 КК є найбільшою за кількістю частин і за обсягом серед статей Особливої частини КК, адже в ній закріплено широкий спектр форм колабораціонізму (Yakovciuk, 2023). Особливістю об'єктивної сторони такого діяння є те, що різні види колабораціонізму викладені законодавцем у різних частинах ст. 111-1 КК, водночас більшість із них мають альтернативний характер. Форми об'єктивної сторони діяння, передбаченого ст. 111-1 КК, охоплюють:

– публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення й утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окупованій території України (ч. 1);

– добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора (ч. 2);

– здійснення громадянином України пропаганди в закладах освіти незалежно від типів і форм власності з метою сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню й утвердженню тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України, а також дії громадян України, спрямовані на впровадження стандартів освіти держави-агресора в закладах освіти (ч. 3);

– передання матеріальних ресурсів незаконним збройним або воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, та/або збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, та/або провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій

території, зокрема окупаційною адміністрацією держави-агресора (ч. 4);

– добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів, а також участь в організації та проведенні незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території або публічні заклики до проведення таких незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території (ч. 5);

– організацію й проведення заходів політичного характеру, здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань та/або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради, активна участь у таких заходах (ч. 6);

– добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території, та/або в збройних формуваннях держави-агресора чи надання таким формуванням допомоги у веденні бойових дій проти Збройних Сил України й інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України (ч. 7).

Наведені діяння визнають формами об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 111-1 КК.

Одними з найбільш дискусійних для науковців і суперечливими для практиків є ті положення ст. 111-1 КК, що стосуються диференціації кримінальної відповідальності громадян України з урахуванням характеру посад, які вони обіймають у незаконно створених органах влади, а саме:

– посад, не пов'язаних із виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій (ч. 2 ст. 111-1 КК);

– посад, пов'язаних із виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій (ч. 5 ст. 111-1 КК);

– посад у незаконних судових або правоохоронних органах (ч. 7 ст. 111-1 КК).

Результати аналізу диспозицій ч. 1 ст. 111 КК «Державна зрада» і ч. 2, 5 та 7 ст. 111-1 КК «Колабораційна діяльність» засвідчують, що кореспондуючими діями в них, які й визначають

співвідношення відповідних норм як загальної та спеціальної, є перехід на бік ворога в умовах воєнного стану й добровільне зайняття посад у незаконно створених органах влади, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресорки, або в незаконно створених судових чи правоохоронних органах (відповідно). Тому саме в цьому випадку питання про кваліфікацію в разі конкуренції загальної та спеціальної норм слід розв'язувати, віддаючи перевагу останній. Тобто за таких умов дії громадян України потрібно кваліфікувати за ч. 2, 5 або 7 ст. 111-1 КК (Zahynei-Zabolotenko, & Antoniuk, 2023).

Окремо слід акцентувати на достатньо неоднозначному й певною мірою суперечливому законодавчому використанні в диспозиції ч. 2 ст. 111-1 КК поняття «добровільність» щодо зайняття посади в органах влади, не пов'язаних із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, на тимчасово окупованих територіях, яка є обов'язковою умовою притягнення особи до кримінальної відповідальності за вказані дії. Із тлумачення цього терміна випливає, що особа, яка погоджується на зайняття такої посади, робить це за вільним волевиявленням, коли її волю ніким і нічим не обмежено. У таких випадках йдеться про надання згоди особою на зайняття певної посади без застосування психічного чи фізичного примусу проти неї або її близьких осіб з боку окупантів і про відсутність її шантажу (Zabuha, 2022).

Таке діяння в ч. 1–4 ст. 111-1 КК має формальний склад, а в ч. 5–7 ст. 111-1 КК – матеріальний. Для формального складу достатньо вчинення передбаченої в диспозиції дії чи бездіяльності, для матеріального – обов'язковим є настання суспільно небезпечних наслідків. У ч. 8 ст. 111-1 КК зазначено, що наслідками кримінального правопорушення можуть бути загибель людей або інші тяжкі наслідки. У теорії кримінального права поширеною є думка, що під загибеллю людей слід розуміти смерть хоча б однієї людини.

У примітці 4 до ст. 111-1 КК указано, що тяжкими наслідками вважають шкоду, яка в одну тисячу й більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. З огляду на те що соціальна пільга, з розміру якої вираховують суму шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, з 1 січня 2025 року становить 1514 грн, можемо порахувати мінімальну матеріальну шкоду в ч. 5–7 ст. 111-1 КК. Отже, для початку кримінального провадження за ч. 5–7 ст. 111-1 КК необхідна мінімальна сума шкоди, яка 2025 року становить 1 514 000 грн. Для матеріального складу кримінального правопорушення обов'язковим є встановлення причинного зв'язку між діянням і наслідками.

Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони такого кримінального правопорушення також є:

1) обстановка вчинення кримінального правопорушення, якою слід визнавати «публічність». Згідно з приміткою 1 ст. 111-1 КК, публічним є поширення закликів або висловлення заперечення до невизначеного кола осіб, у мережі Інтернет або за допомогою медіа;

2) місце вчинення кримінального правопорушення: заклади освіти (ч. 3 ст. 111-1 КК) і тимчасово окуповані території або окупаційна адміністрація держави-агресора (ч. 2, 4, 5, 7 ст. 111-1 КК).

Розглядаючи обстановку вчинення вказаного кримінального правопорушення, законодавець описує безпосередньо обставини вчинення публічних заперечень або закликів. Заперечення або заклики як форму об'єктивної сторони діяння, передбаченого ст. 111-1 КК, вчиняють публічно, а публічність своєю чергою визначає ті умови, у яких вчиняється кримінально протиправне діяння, характеризуючи обстановку його вчинення. Причому публічність завжди визнають оціночною ознакою й питання про її наявність має вирішуватися в кожному випадку, з огляду на просторово-часові умови й обстановку виголошення заперечень або закликів. Для публічності заперечень або закликів важливою є їх масовість, що встановлюють окремо в кожному конкретному випадку з огляду на умови й коло адресатів, які їх сприйняли чи могли сприйняти (Maslova, 2022). Згідно зі слідчою та судовою практикою, найбільш типовими проявами публічності є виступи на зборах, мітингах, демонстраціях, пікетуваннях, що і створює обстановку публічності. Отже, публічність як обстановка вчинення аналізованого діяння – це умови його вчинення в усній чи письмовій формі з метою поширення інформації максимально широкому колу осіб. Також слід зважати на наукові позиції щодо недоцільності встановлення мінімальної кількісної межі публічності закликів (Maslova, 2022).

Публічність означає, що певні дії відбуваються прилюдно, перед публікою, тобто за наявності не менше двох присутніх осіб. Водночас кількісну ознаку публічності не можна вважати універсальною, застосованою до всіх випадків, адже головну роль у визначенні обстановки публічності відіграє не кількість осіб, що її утворюють, а її безособистісний характер. Арифметичний підхід до визнання (чи невизнання) публічності неприйнятний. Отже, визначальною ознакою публічності заперечень або закликів є факт наявності адресанта й адресатів.

Висновки

Узагальнюючи, можемо констатувати, що поставленої мети здійснити комплексний аналіз сутності та змісту об'єктивних ознак колабораційної діяльності досягнуто. Визначено, що родовим об'єктом кримінальних правопорушень проти

основ національної безпеки є суспільні відносини щодо забезпечення національної безпеки України. Констатовано безпідставність виокремлення видового об'єкта кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України у вигляді зовнішньої та внутрішньої безпеки з огляду на те, що колабораційна діяльність як правопорушення створює загрозу чи завдає шкоди як внутрішній, так і зовнішній безпеці держави. З'ясовано сутність безпосереднього об'єкта колабораційної діяльності, яким визначено національну безпеку України у сфері державної

безпеки, воєнній, інформаційній та економічній сферах. Схарактеризовано об'єктивну сторону кримінального правопорушення, передбаченого ст. 111-1 КК, яка є складною й охоплює: 1) декілька суспільно небезпечних діянь; 2) наслідки, що настали в результаті їх вчинення; 3) причинний зв'язок між діянням і наслідками; 4) обстановку та 6) місце вчинення кримінального правопорушення. Викладене засвідчує актуальність обраної теми дослідження й необхідність її ґрунтовного вивчення.

References

- [1] Balobanova, D.O., & Hazdaika-Vasylyshyn, I.B. (2024). *Object of Criminal Offense*. Lviv: Lviv. State University of Internal Affairs.
- [2] Berdnik, I.V., & Holovko, I.M. (2022). Main Guidelines for Distinguishing Collaborative Activities from Adjacent Components of Criminal Offenses. *New Ukrainian Law*, 2, 156-162. DOI: 10.51989/NUL.2022.2.22
- [3] Fris, P.L. (2017). *Criminal law of Ukraine. General part*. (3rd ed., rev.). Odesa: Phoenix.
- [4] Honcharenko, K.Yu. (2022). State treason or collaborative activity? problems of qualification of crimes against the foundations of national security. *Collection of scientific works of the Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovoroda. Series "Law"*, 36, 137-142. DOI: 10.34142/23121661.2022.36.16
- [5] Kravchuk, O.O., & Bondarenko, M.S. (2022). Collaborative Activity: Scientific and Practical Commentary on the New Article 111-1 of the Criminal Code. *Legal Scientific Electronic Journal*, 3, 198-204. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-3/45
- [6] Lykhova, S.Ya., & Sysoieva, V.P. (2022). Collaborative activity and aiding the aggressor state: analysis of novelties of criminal legislation. *Problems of qualification and investigation of criminal offenses under martial law: materials of the scientific-theoretical conference* (pp. 142-146). Kyiv: National Acad. of Internal cases.
- [7] Lysko, T.D., & Litvinchuk, B.S. (2023). Criminal liability for collaborative activity: analysis of judicial practice. *Scientific works of the National Aviation University. Series "Air and Space Law"*, 1(66), 178-185. DOI: 10.18372/2307-9061.66.17434
- [8] Maslova, O.O. (2022). Publicity as a setting for committing a criminal offense, provided for in Part 1 of Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine. *Juris Europens Scientia*, 3, 100-105. DOI: 10.32782/chern.v3.2022.18
- [9] Orlovskiy, R.S. (2022). The object as an element of the general composition of a criminal offense, its signs and significance. *Legal scientific electronic journal*, 11, 573-578. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-11/139
- [10] Pysmenskyi, Ye.O. (2020). Kolobratsionizm u suchasni Ukraini yak kryminalno-pravova problema. *Pravo Ukrainy*, 12, 116-128. Retrieved from <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001250806>
- [11] Rubashchenko, M.A. (2013). Specific object of encroachment on the territorial integrity and inviolability of Ukraine. *Theory and Practice of Jurisprudence*, 2(4), 54, 1-8. Retrieved from <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63544>
- [12] Shyian, D.S. (2017). Ecological safety as a specific object of crimes against the environment. *Current problems of criminal law protection of the foundations of national security of Ukraine: materials of the round table* (pp. 109-112). Kharkiv: Yurait.
- [13] Sobieshchanska, Ye.S. (2024). Some issues of the criminal-legal characteristics of collaborationism (Article 111-1 of the Criminal Code). *European Perspectives*, 2, 107-112. DOI: 10.32782/ep.2024.2.16
- [14] Symonenko, N. (2022). Criminal law novella on collaborative activity. *Bulletin of the Criminal Law Association of Ukraine*, 1(17), 92-109. DOI: 10.21564/2311-9640.2022.17.257848
- [15] Tananakin, O.V. (2024). Discussion issues of determining the object of collaborative activity (Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine). *Scientific Bulletin of the Uzhorod National University. Series "Law"*, 85(3), 332-338. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.52
- [16] Tumanians, A., Hetman, H., Babanina, V., & Dovbash, R. (2023). Features of Ensuring the Right to Liberty and Personal Integrity In Criminal Proceedings Under the Conditions of Martial Law: Precedent Practice of the European Court of Human Rights and Ukrainian Realities. *Access to Justice in Eastern Europe*, 2(19), 153-171. DOI: 10.33327/AJEE-18-6.2-n000226

- [17] Vasylenko, Yu.V. (2022). Collaborative activity: criminal-legal characteristics of the composition of a criminal offense. *Journal of the Kyiv Institute of Intellectual Property and Law*, 1, 3-8. DOI: 10.32782/chasopyskiivp/2022-1-1
- [18] Vozniuk, A.A. (2015). Additional object of the crime provided for in Article 255 of the Criminal Code of Ukraine. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 4(97), 21-30. Retrieved from <https://lawscience.com.ua/uk/journals/tom-20-4-2015/dodatkovy-ob-yekt-zlochynu-pyeryedbachyenogo-st-255-kriminalnogo-kodyeksu-ukrayini>
- [19] Vozniuk, A.A., Dudorov, O.O., Movchan, R.O., & Cherniavskiy, S.S. (2022). *Novels of the criminal legislation of Ukraine, adopted under martial law*. Kyiv: Norma prava.
- [20] Yakoviuk, V.I. (2023). Collaborative activity - a crime against the foundations of national security of Ukraine. *Legal scientific electronic journal*, 5, 43-46. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-5/7
- [21] Yasnyska, T.Yu. (2023). The object of collaborative activity. *Legal Bulletin*, 31, 87-97. DOI: 10.32850/LB2414-4207.2023.31.12
- [22] Yemelianov, R., & Yelaiev, Yu. (2023). Criminal-legal characteristics of collaborative activities. *Public law*, 3(51), 100-109. DOI: 10.32782/2306-9082/2023-51-11
- [23] Zabuha, Yu.Yu. (2022). Some discussion issues of the application of part 2 of art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine. *Legal novelties during martial law: collection of abstracts of the additional scientific-practical conference* (pp. 76-78). Kharkiv: National Law University named after Ya. Mudry.
- [24] Zahynei-Zabolotenko, Z.A., & Antoniuk, N.O. (2023). In the spotlight: qualification under the totality of Article 111 "High Treason" and Parts 2, 5 or 7 of Article 111-1 "Collaborative Activity" of the Criminal Code of Ukraine. *Slovo Nationalnoi scholy dviv Ukraine*, 3(44), 6-22. DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-577-587

Список використаних джерел

- [1] Балобанова Д. О., Газдайка-Василишин І. Б. Об'єкт кримінального правопорушення : навч. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 44 с.
- [2] Берднік І. В., Головка І. М. Основні орієнтири відмежування колабораційної діяльності від суміжних складів кримінальних правопорушень. *Нове українське право*. 2022. Вип. 2. С. 156–162. DOI: 10.51989/NUL.2022.2.22
- [3] Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, доповн. і переробл. Одеса : Фенікс, 2017. 468 с.
- [4] Гончаренко К. Ю. Державна зрада чи колабораційна діяльність? проблеми кваліфікації злочинів проти основ національної безпеки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія «Право»*. 2022. Вип. 36. С. 137–142. DOI: 10.34142/23121661.2022.36.16
- [5] Кравчук О. О., Бондаренко М. С. Колабораційна діяльність: науково-практичний коментар до нової статті 111-1 КК. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 198–204. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-3/45
- [6] Лихова С. Я., Сисоєва В. П. Колабораційна діяльність і пособництво державі-агресору: аналіз новел кримінального законодавства. *Проблеми кваліфікації та розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану : матеріали наук.-теорет. конф. (Київ, 26 трав. 2022 р.)*. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 142–146.
- [7] Лисько Т. Д., Літвінчук Б. С. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність: аналіз судової практики. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Повітряне і космічне право»*. 2023. № 1 (66). С. 178–185. DOI: 10.18372/2307-9061.66.17434
- [8] Маслова О. О. Публічність як обстановка вчинення кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 111-1 КК України. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 3. С. 100–105. DOI: 10.32782/chern.v3.2022.18
- [9] Орловський Р. С. Об'єкт як елемент загального складу кримінального правопорушення, його ознаки та значення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 573–578. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-11/139
- [10] Письменський Є. О. Колабораціонізм у сучасній Україні як кримінально-правова проблема. *Право України*. 2020. № 12. С. 116–128. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001250806>
- [11] Рубашенко М. А. Видовий об'єкт посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. *Theory and Practice of Jurisprudence*. 2013. № 2(4). Т. 54. С. 1–8. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63544>
- [12] Шиян Д. С. Екологічна безпека як видовий об'єкт злочинів проти довкілля. *Актуальні проблеми кримінально-правової охорони основ національної безпеки України : матеріали круглого столу*. Харків : Юрайт, 2017. С. 109–112.

- [13] Собещанська Є. С. Деякі питання кримінально-правової характеристики колабораціонізму (ст. 111-1 КК). *Європейські перспективи*. 2024. № 2. С. 107–112. DOI: 10.32782/ep.2024.2.16
- [14] Симоненко Н. Кримінально-правова новела щодо колабораційної діяльності. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. № 1 (17). С. 92–109. DOI: 10.21564/2311-9640.2022.17.257848
- [15] Тананакін О. В. Дискусійні питання визначення об'єкта колабораційної діяльності (ст. 111-1 КК України). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 85. Ч. 3. С. 332–338. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.3.52
- [16] Tumanians A., Hetman H., Babanina V., Dovbash R. Features of Ensuring the Right to Liberty and Personal Integrity In Criminal Proceedings Under the Conditions of Martial Law: Precedent Practice of the European Court of Human Rights and Ukrainian Realities. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2023. No. 2 (19). P. 153–171. DOI: 10.33327/AJEE-18-6.2-n000226
- [17] Василенко Ю. В. Колабораційна діяльність: кримінально-правова характеристика складу кримінального правопорушення. *Часопис Київського інституту інтелектуальної власності та права*. 2022. Вип. 1. С. 3–8. DOI: 10.32782/chasopyskiivp/2022-1-1
- [18] Вознюк А. А. Додатковий об'єкт злочину, передбаченого ст. 255 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 4 (97). С. 21–30. URL: <https://lawscience.com.ua/uk/journals/tom-20-4-2015/dodatkoviy-ob-yekt-zlochynu-pueryedbachuyenogo-st-255-kriminalnogo-kodyeksu-ukrayini>
- [19] Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
- [20] Яковюк В. І. Колабораційна діяльність – злочин проти основ національної безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 43–46. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-5/7
- [21] Ясницька Т. Ю. Об'єкт колабораційної діяльності. *Юридичний бюлетень*. 2023. Вип. 31. С. 87–97. DOI: 10.32850/LB2414-4207.2023.31.12
- [22] Ємельянов Р., Єлаєв Ю. Кримінально-правова характеристика колабораційної діяльності. *Публічне право*. 2023. № 3 (51). С. 100–109. DOI: 10.32782/2306-9082/2023-51-11
- [23] Забуга Ю. Ю. Деякі дискусійні питання застосування частини 2 ст. 111-1 КК України. *Юридичні новели під час воєнного стану* : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (Харків, 13 черв. 2022 р.). Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, 2022. С. 76–78.
- [24] Загиней-Заболотенко З. А., Антонюк Н. О. На вістрі уваги: кваліфікація за сукупністю статті 111 «Державна зрада» та частин 2, 5 або 7 статті 111-1 «Колабораційна діяльність» Кримінального кодексу України. *Слово Національної школи суддів України*. 2023. № 3 (44). С. 6–22. DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-577-587

LIHUN Andrii

Postgraduate Student of the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2775-7322>

Objective Signs of Collaborative Activity

Annotation. The article is devoted to the identification of objective signs of collaboration activity. It was found that the most controversial among the formulation of the elements of the composition of the criminal offense is the problem of determining the object of criminally unlawful acts. This situation is due to the lack of legislative definition of the object of a criminal offense in the norms of the current Criminal Code of Ukraine and contributes to the spread of doctrinal theories of the object of the offense in the science of criminal law. Due to the fact that it is the object of a criminal offense that allows to determine the socio-political essence of illegal acts, to establish socially dangerous consequences, helps in the correct qualification and differentiation of one act from another, the revealed state is not acceptable and requires proper scientific and legislative order. The purpose of the work is a comprehensive analysis of the essence and content of objective signs of collaboration activity and the formulation of directions for improving the norms of the current Criminal Code of Ukraine on this subject. The achievement of this goal was carried out thanks to the selected complex of general scientific and special legal methods, which ensured the comprehensiveness and validity of the results obtained. Formal and legal method, thanks to which the legislative structure of Art. 111 of the Criminal Code of Ukraine "Collaboration activity", helped to analyze the objective signs of the

specified criminal offense. The system method contributed to the determination of the place of collaboration activity in the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. The comparison method helped in comparing the current norms of the Criminal Code of Ukraine with the provisions of judicial practice and the achievements of the science of criminal law to identify possible differences in the interpretation and application of objective features of collaboration activity. As a result of the study, the essence of the generic and immediate objects of collaboration activity was clarified. The groundlessness of the allocation of the species object of this offense is indicated, given that the collaboration activity poses a threat or harms both the internal and external security of the state. The objective side of the criminal offense provided for by Art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine, which covers several socially dangerous acts; the consequences that occurred as a result of their commission; the causal relationship between the act and the consequences; the situation and the place of the criminal offense.

Keywords: foundations of national security; state security; collaboration activity; object of a criminal offense; objective side of a criminal offense.